

gaar til 2den Behandling, hvis det ønskes, for at Thinget da kan faae Leilighed til at tage Stilling dertil.

Ordføreren for Forslagsstillerne

(Berg): Det ærede Medlem for Hjerteminde (M. Andersen) har altid vist Interesse for dette Spørgsmaal, og jeg paaskønner denne Interesse. Det ærede Medlem har været Medlem af Udvalg tidligere i denne Sag og saaledes ogsaa i Fjor, og den Ros skal jeg give ham, at han ikke er storkonservativ paa dette Omraade, idet han for sit Bedkommende — det tør jeg vel nok sige, ellers skal jeg gjerne tie dermed — var villig til Forandringer, som virkelig indeholdt Fremstridt, men da der ikke var Tilbøjelighed for Forhandling paa dette Punkt hverken fra Thingets Flertals Side eller fra Thingets Hvoires Side maatte det blive liggende, og jeg har den Opfattelse af det høie Thing i Dag, at det lige saa nødig nu som i tidligere Aar vil have med dette ubehagelige Spørgsmaal at gjøre; det vil sthyde en Diskussion om dette Emne fra sig, og det kan det gjøre, men Diskussionen kan optages andet Steds, og vi naae nok atter et Folkething, der kommer til at give Udtryk for den Trang til Forandring i dette Forhold, som den høie Regjering ganske naturlig finder ikke er til Stede. Jeg har den Opfattelse, at der i denne Omstændighed ligger et Bevis, ligger Grunde for den Antagelse, at dette Folkething maaske dog ikke ligeoverfor denne kjendte Sag staar saa varmt, som det tidligere har staaet. Jeg er indrer en Udtalelse af en Minister i 1867, da jeg foreslog blot den moderate Forandring, som jeg iøvrigt endnu for mit Bedkommende kunde føle mig tilfredsstillt med, at $\frac{1}{5}$ eller $\frac{2}{5}$ af Vælgerne valgte den mindre Halvdel af Sogneraadet og Alle den større og at til Amtsrådene valgte Delegerede $\frac{2}{3}$ og de Privilegerede $\frac{1}{3}$. Det Forslag blev fremsat i 1867, og det havde ikke saa liden Stemning for sig, men man var i Udvalget underhaanden bleven enig med Regjeringen om, at man skulde kodificere samtlige Love vedrørende den kommunale Styrelse i een Lov paa Betingelse af, at man optog Bestemmelserne i Loven af 22de Marts 1855 for Sognes og Amtsrådenes Bedkommende uforandrede, og derfor var det vanskeligt at sætte det igjennem. Men da jeg for 23 Aar siden talte med den paagjældende Minister om det Spørgsmaal — jeg huster tydelig, hvad han da sagde til mig — sagde han: De faaer ikke Bønderne med paa det, og den, der sagde det, var den nuværende Conscilspræsident, som den-

gang var Indenrigsminister. Jeg var nu overbevist om, at jeg kunde faae Bønderne med paa det, men den nuværende Conscilspræsident, den daværende Indenrigsminister, var af en anden Mening. Jeg fik ikke Bønderne med paa det dengang; vi vare 30 mod Noget som 40—50, nøiagtig huster jeg ikke Tallet i Dieblisset, og jeg har ikke tænkt paa at tage det frem. Men senere fik vi Bønderne med paa det. Da vi i Aaret 1870 reiste Spørgsmaalet paa den samme Grundtanke, lige og almindelige Valgret til de kommunale Raad med visse konservative Garantier i en Valgbarhedsconscjus for en mindre Del af Raadene, gif endnu ikke Bønderne med paa det; thi det ærede Medlem fra Hjerteminde, der, som sagt, ikke er storkonservativ paa dette Omraade, havde megen Magt i det daværende Mellemparti; men det var paa det Spørgsmaal, at det lustedes op imellem Partiet den 20de September 1872, og saa fik vi Bønderne med paa det. Jeg antager nu, at vi mulig ere naaede igjen her i Salen til en Betragtning, som Mellempartiets Bønder havde for 20 Aar siden og derud over, og som den daværende Indenrigsminister var saa sikker paa, at vi ikke fik Bønderne bort fra, at vi ere naaede til det Samme nu, at Ingen tør give Vidnesbyrd; ingen af de Herrer, som dengang — for en halv Snes Aar siden — vare Forslagsstillere, f. Ex. det ærede Medlem fra Ribe (Bust) og vor afdøde Ven fra Svinninge-Kredsen var jo med dengang. Ingen af dem, der var med, tør nu give Vidnesbyrd i den Retning, antager jeg. Det vil altsaa sige, at den Tanke, som Indenrigsministeren i 1867 fremtatte: „Man faar ikke Bønderne med paa det,“ er levet op paany under de nuværende Forhold. Og naar man ikke faar Bønderne med paa det, hvor meget mindre kan man da vente at kunne faae Godseierne med? Jeg siger derfor, at det er ret interessant, at nu tredje Gang her i Thinget Flertallet kan sthyde denne Sag fra sig uden at give noget som helst Vidnesbyrd og ikke vil have Noget med den at gjøre; og jeg vil derfor gjerne have konstateret Forholdet, hvis det er saa, at vi ikke faae Bønderne med paa det, i alt Fald ikke de nuværende Bønder, som sidde her i Folkethinget. Vi faae at se. Ser De, det er naturligt, at Politik i andre Retninger ogsaa paavirkes af Forstaaelsen af Grundloven til Udholdenhed i Kampen for de Folkerettigheder, der eksistere. Vor Opfattelse med Hensyn dertil faar ganske naturlig ogsaa i Dieblisset Indflydelse paa vor Opfattelse med Hensyn til Kravet paa Lighedens større Udviikling i den øvrige Lovgivning, i Serdeles-